

Tartalom

Összefoglalás	2
1. Európai uniós kitekintés	3
2. A fogyasztói árak alakulása Magyarországon	6
3. Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása.....	11
4. A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása	15
5. A maginfláció alakulása.....	16

Megjegyzések, jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

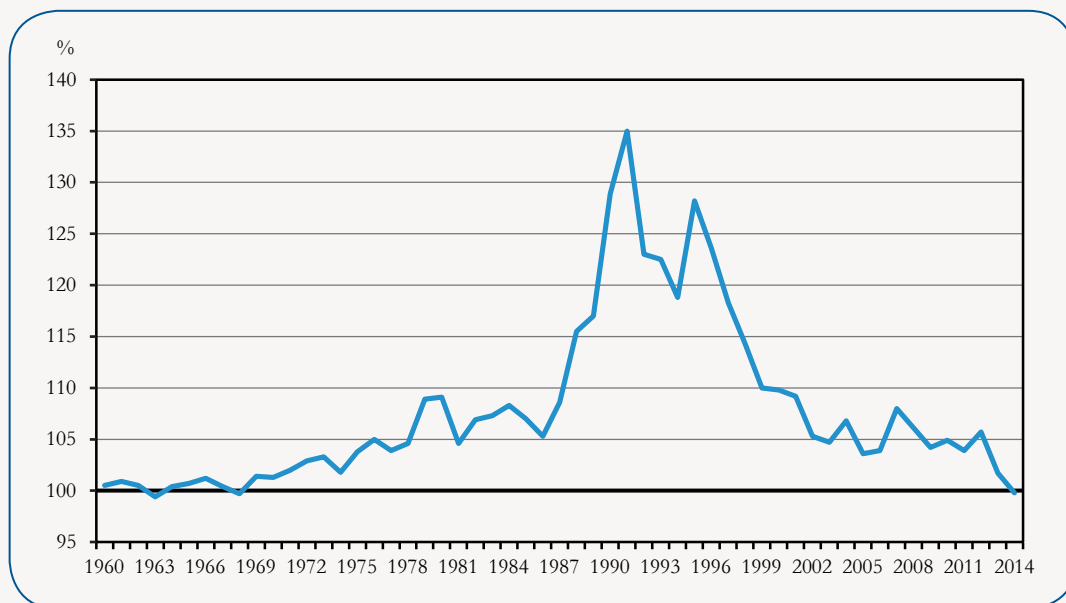
Elérhetőségek

Összefoglalás

2014-ben a fogyasztói árak az előző évhez viszonyítva átlagosan 0,2%-kal csökkentek, szemben a 2013. évi 1,7%-os növekedéssel. (Éves szinten az árak ezt megelőzően utoljára 1968-ban mérséklődtek, akkor átlagosan 0,3%-kal.)

1. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100)

A szeszes italok, dohányárak és a szolgáltatások kivételével valamennyi fogyasztási főcsoportban csökkentek az árak, a **háztartási energiahordozók** ára a 2013. évinél is nagyobb mértékben. Az átlaghoz képest jelentős volt az árcsökkenés a **ruházkodási cikkek** esetében is (0,7%). A **tartós fogyasztási cikkek** körében viszont az ármérséklődés a korábbi éveknél visszafogottabb, a 2013. évi 1,9%-kal szemben 2014-ben átlagosan 0,5%-os volt. Az **egyéb cikkekért** (lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos cikkek, gyógyszerek, járműüzemanyagok, valamint kulturális cikkek) szintén kevesebbet kellett fizetni (0,5%-kal), erre ennél a csoportnál 1968 óta nem volt példa. Az **élelmiszerek** áralakulását is hasonló folyamatok jellemezték, a 2013. évi 2,8%-os áremelkedést követően 2014-ben 0,4%-kal mérséklődtek az árak, ilyen szinten 1968-ban volt legutóbb. Az előző évhez hasonlóan 2014-ben is a **szeszes italok, dohányárak** drágultak a legnagyobb mértékben, 6,2%-kal, azonban 2012 óta lassult a drágulás üteme. A **szolgáltatások** esetében is lassult az áremelkedés üteme, a 2013. évi 3,6%-ról 2014-ben 1,8%-ra.

1. tábla

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év = 100)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014
Élelmiszerek	103,2	106,6	105,9	102,8	99,6
Szeszes italok, dohányárak	108,2	100,5	112,7	110,9	106,2
Ruházkodási cikkek	99,6	102,9	102,6	99,6	99,3
Tartós fogyasztási cikkek	100,2	98,6	98,8	98,1	99,5
Háztartási energia	106,3	105,7	106,2	91,5	88,3
Egyéb cikkek, üzemanyagok	108,8	106,2	107,2	100,5	99,5
Szolgáltatások	104,3	102,2	104,2	103,6	101,8
Összesen	104,9	103,9	105,7	101,7	99,8

1. Európai uniós kitekintés

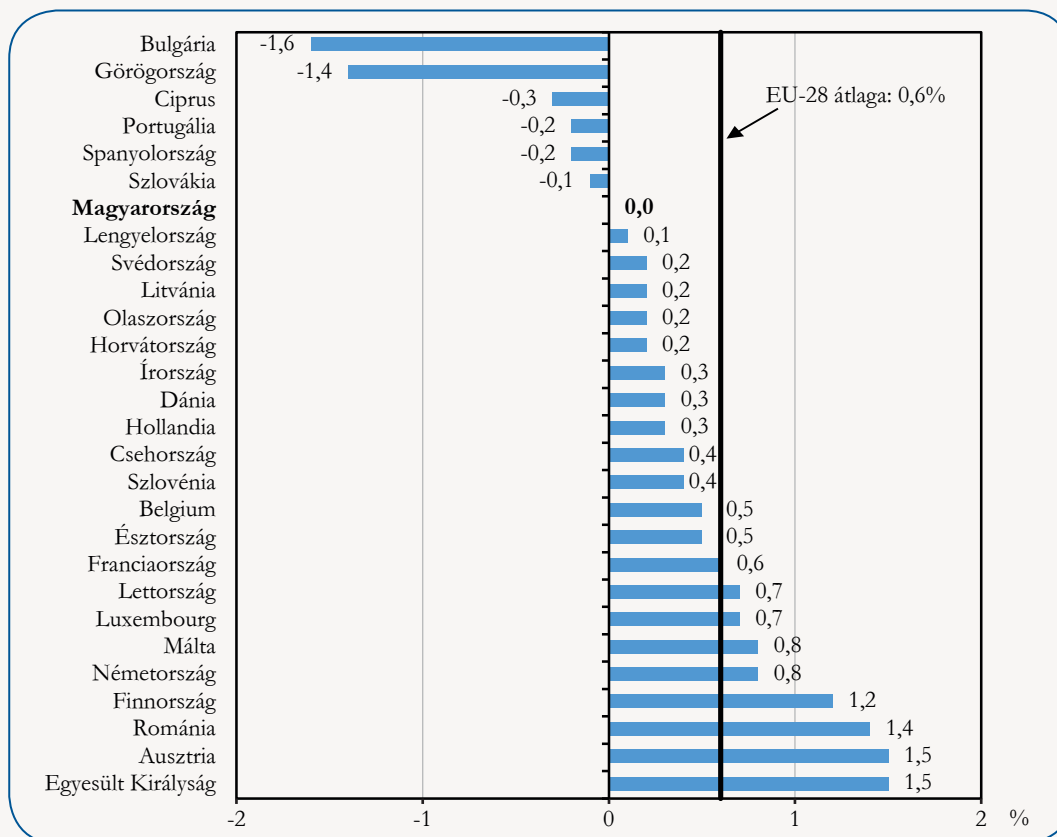
A harmonizált fogyasztóiár-index¹⁾ alakulását az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) adatai alapján vizsgálva az látható, hogy az Európai Unió 28 tagállamának éves átlagos fogyasztóiár-növekedése a 2013. évi 1,5%-ról 2014-ben 0,6%-ra csökkent. Az árszínvonal-növekedés ilyen alacsony szinten még nem volt az unióban. 2014-ben a tagállamok többségénél erőteljesen lassult az éves áremelkedés üteme. Nagymértékben esett az infláció Észtországban (3,2%-ról 0,5%-ra), Hollandiában (2,6%-ról 0,3%-ra), Horvátországban (2,3%-ról 0,2%-ra), illetve Romániában (3,2%-ról 1,4%-ra). Hazánkban szintén jelentősen, a 2013. évi 0,7%-ról 2014-ben 0,0%-ra apadt az éves átlagos fogyasztóiár-változás a harmonizált módszertan szerint.

Több tagállamban is árcsökkenés váltotta a 2013. évi drágulást. Más országok mellett Bulgáriában a 2013. évi 0,4%-os áremelkedés után 2014-ben 1,6%-kal csökkentek az árak, Szlovákiában pedig az 1,5%-os drágulást 2014-ben 0,1%-os mérséklődés követte.

2013-ban Észtországban és Romániában mérték a legnagyobb áremelkedést az Európai Unión belül. 2014-ben az Egyesült Királyság és Ausztria állt az élen, 1,5%-os éves átlagos árnövekedéssel. Emellett Romániában, Finnországban, Németországban és Máltán is átlag feletti volt a drágulás. Görögországban a gazdasági válság nyomán bekövetkezett csökkenő fogyasztás hatása 2014-ben is érezhető volt az árakban: tovább mélyült a defláció, egy év alatt átlagosan 1,4%-kal mérséklődtek az árak. Legutóbb 2010-ben, Írországban és Lettországban zajlott le hasonló folyamat, akkor 1,6, illetve 1,2%-kal csökkentek az árak. 2014-ben kizárólag Lettországban gyorsult az infláció, egy év alatt 0,7%-ra.

2. ábra

Az Európai Unió és tagállamainak éves harmonizált fogyasztóiár-változása, 2014
(az előző évhez képest)

Forrás: Eurostat.

¹⁾ A harmonizált fogyasztóiár-index számításának célja, hogy biztosítsa a nemzetközi összehasonlítást az Európai Unió tagországaiban. Számítása a hazai fogyasztóiár-index alapján történik, azonban a két mutató között módszertani eltérések vannak. A harmonizált fogyasztóiár-index számításához használt súlyok a hazai lakosság fogyasztása mellett az idelátogató külföldiek fogyasztását is tartalmazzák, emellett 2005. januártól a szolgáltatások árai abban a hónapban kerülnek a harmonizált árindexbe, amikor a szolgáltatás igénybevétele megkezdődhet. További különbség, hogy a harmonizált árindex nem tartalmazza a szerencsejátékok árakulását.

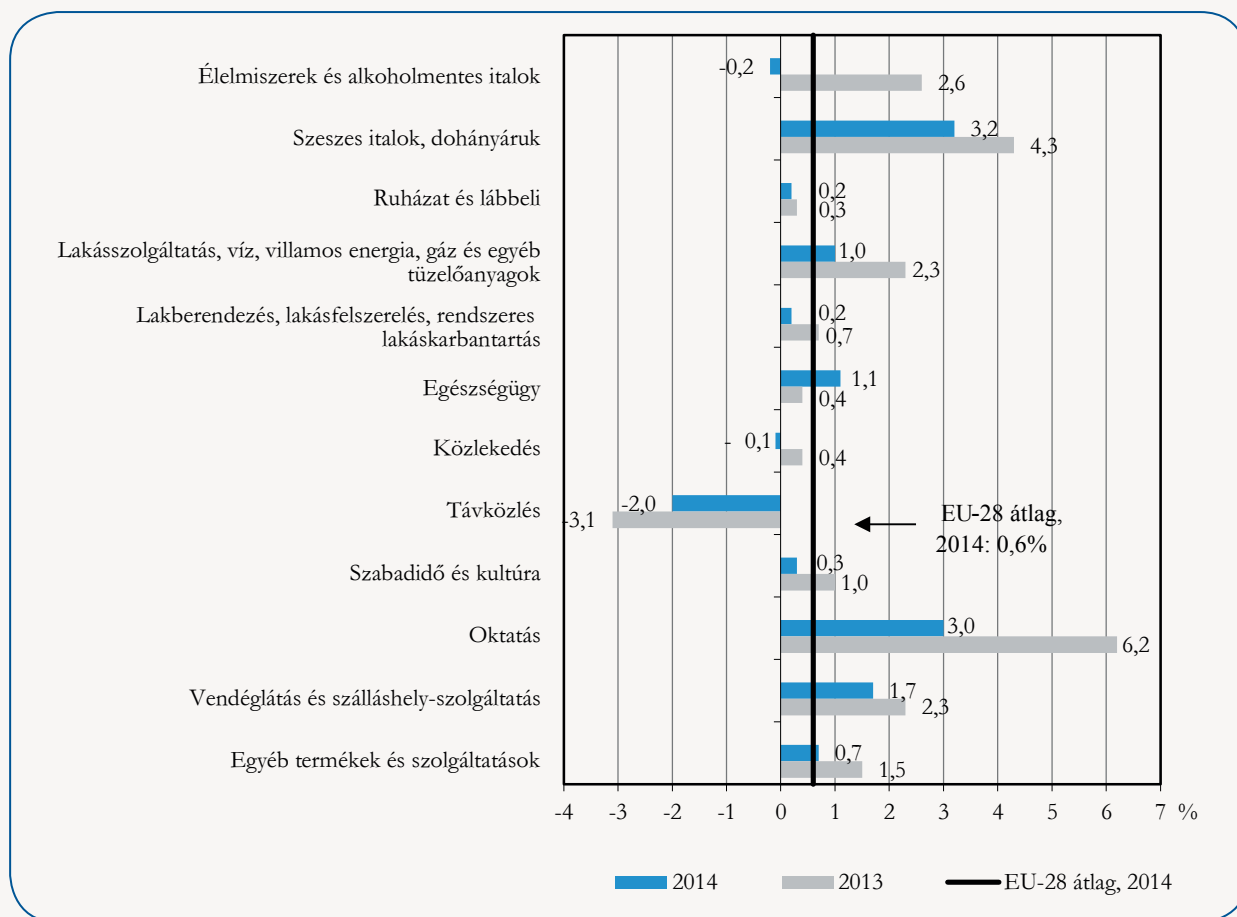
A fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) alapján 2014-ben a legnagyobb mértékben, 3,2%-kal a **szeszes italok, dohányárúk** drágultak az EU-ban, ez 1,1 százalékponttal alacsonyabb a 2013. évi adatnál.

A korábbi évnél kisebb mértékben, de 2014-ben is átlag felett nőttek az oktatással összefüggő (3,0%), valamint a **vendéglátás, szálláshely-szolgáltatással** kapcsolatos árak (1,7%). Az egészségügyi kiadásokra 1,1%-kal többet kellett fordítani. (2013-ban az áremelkedés mértéke ennél jóval alacsonyabb volt: 0,4%.) Ugyanakkor a **lakásszolgáltatások és háztartási energia** ára 2014-ben kisebb mértékben (1,0%-kal) emelkedett, mint az azt megelőző évben. Ezen belül az elektromos energia 1,3%-kal drágult, mialatt a hőszolgáltatásért 0,3, a gázért 0,6%-kal kevesebbet kellett fizetni. 2013-ban a villamos energia ára 4,9, a hőszolgáltatás 2,4, a gáz átlagosan 2,2%-kal emelkedett az Európai Unióban.

Szemben a 2013. évi, átlagot meghaladó 2,6%-os drágulással, az **élelmiszerek és alkoholmentes italok csoportjában** 2014-ben kismértékben csökkentek az árak, összességében 0,2%-kal. A **közlekedéssel** összefüggő árak a 2013. évi enyhébb áremelkedést követően 2014-ben alig érzékelhetően csökkentek (0,1%-kal), ezen belül azonban a járműüzemanyagokért 3,3%-kal kellett kevesebbet fizetni.

3. ábra

A fogyasztói árak változása az Európai Unióban az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása alapján
(az előző évhez képest)

Forrás: Eurostat.

A távközlés esetében továbbra is csökkentek az árak (2,0%), azonban a 2013. évinél kisebb mértékben.

Átlagárak Európán belül

Bár az Eurostat alapvetően a fogyasztóiár-színvonal változásával kapcsolatos adatokat tesz közzé, az utóbbi években egy kísérleti projekt²⁾ keretén belül a tagállamokkal együttműködve vizsgálja az átlagárak alakulását, euróra átszámítva, meghatározott termék-, illetve szolgáltatáskörben. A projekt egyik általános célja a különböző termékpiacok működésének részletes elemzését lehetővé tevő módszerek kidolgozása, felülvizsgálata, illetve egy olyan adatbázis létrehozása, publikálása, ami lehetővé teszi bizonyos alapvető, minden tagállamban megtalálható termékek, szolgáltatások árainak térbeli és időbeli összehasonlítását egy közösen kidolgozott módszertan, termékleírás alapján. A projektbe jelenleg 198 termék és szolgáltatás megfigyelése szerepel, ezen belül az élelmiszerek, az alkoholmentes italok, a szeszes italok, a ruházati cikkek, a tartós fogyasztási cikkek, valamint a szolgáltatások egy szűk köre egyaránt megtalálható. Az Eurostat által kiválasztott termékeket konkrét paraméterek alapján határozták meg, elsősorban az összehasonlíthatóság érdekében: például tojás, „A” osztály, „L” méret, 6–12 darabos kiszerezésben. Azonban a tagállamok egy részében, többek között hazánkban is a fogyasztóiár-összeírás bizonyos termékeknél kevésbé részletesen határozza meg a megfigyelt termékek paramétereit. A projekt kísérleti eredményei tehát csak korlátozott összehasonlítást tesznek lehetővé, tekintve, hogy a módszertan folyamatos fejlesztés alatt áll, illetve bizonyos tagállamok nem járultak hozzá adataik közzétételéhez.

Az első, éves adatokat tartalmazó kiadvány a 2012. évről 2013. novemberben jelent meg,³⁾ a 2013. évi adatokról készített összefoglalót 2014 októberében publikálta az Eurostat.

2. tábla

Az egyes élelmiszerek éves átlagára néhány európai uniós tagállamban

(euró)

Megnevezés	Búzaliszt ^{a)}		Fehér kenyér ^{b)}		Bontott csirke ^{c)}		Tej ^{d)}	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
Ausztria ^{e)}	1,07	1,08	5,18	5,36	4,87	5,21	0,98	1,03
Bulgária	0,54	0,56	0,71 ^{f)}	0,72 ^{f)}	2,56	2,68	0,97	1,00
Csehország	0,46	0,51	0,91 ^{f)}	0,89 ^{f)}	2,49	2,66	0,76	0,83
Egyesült Királyság ^{e)}	0,94	0,93 ^{f)}	1,96	2,05	3,88	3,93 ^{f)}	0,73 ^{f)}	0,73 ^{f)}
Hollandia	1,34 ^{f)}	0,50	1,28	1,68	4,42	4,74	0,88	0,91
Horvátország	0,73	0,75	1,59	1,64	3,19 ^{f)}	3,34 ^{f)}	0,76	0,82
Lengyelország ^{e)}	0,55	0,58	1,05 ^{f)}	1,07 ^{f)}	1,86	1,80	0,61	0,63
Lettország	0,76	0,84	1,66	1,68	2,52	2,55	0,96	0,99
Luxemburg	0,94	1,03	3,74	3,88	6,09	5,80	1,28	1,33
Magyarország	0,57	0,56	0,99 ^{f)}	0,95 ^{f)}	2,70	2,71	0,80	0,79
Románia	0,68	0,74	0,98	1,00 ^{f)}	2,36	2,65	1,01	1,06
Szlovákia	0,48	0,50	2,61	2,71	0,88	0,90
Szlovénia	0,87	0,87	1,83	1,85	3,93	4,06	0,85	0,85

^{a)} Búzaliszt: megfigyelése 750–1000 g, átszámított ára: 1 kg-ra.

^{b)} Fehér kenyér: búza, fehér liszt, megfigyelése 400–800 g, átszámított ára 1 kg-ra.

^{c)} Bontott csirke: friss, fej és láb nélkül, 1 kg.

^{d)} Tej: megfigyelése 2,8–4% zsírtartalom 0,8–1,5 liter, átszámított ára: 1 liter.

^{e)} 2012-ben júniusi adat.

^{f)} A termékleírástól kissé eltérő megfigyelési mennyiség, összetétel.

^{g)} 2012-ben júniusi adat, 2013-ban éves átlag.

Forrás: Eurostat.

²⁾ A projekt (*Prices data for Market Monitoring – Detailed Average Prices project*) angol nyelvű leírása, illetve az eddig megjelent kiadványok hozzáférhetőek az [Eurostat honlapján](#), a harmonizált fogyasztóiár-index részeként.

³⁾ Az Eurostat 2009 óta publikálja átlagárakat tartalmazó kiadványát, azonban 2008-ban, 2009-ben, 2010-ben és 2011-ben az adatok csupán az év egyetlen hónapjára, júniusra vonatkoznak. A 2012., illetve a 2013. évi adatokról készített publikációk a hozzájuk tartozó módszertani információkkal letölthetőek angol nyelven az [Eurostat honlapjáról](#).

2. A fogyasztói árak alakulása Magyarországon

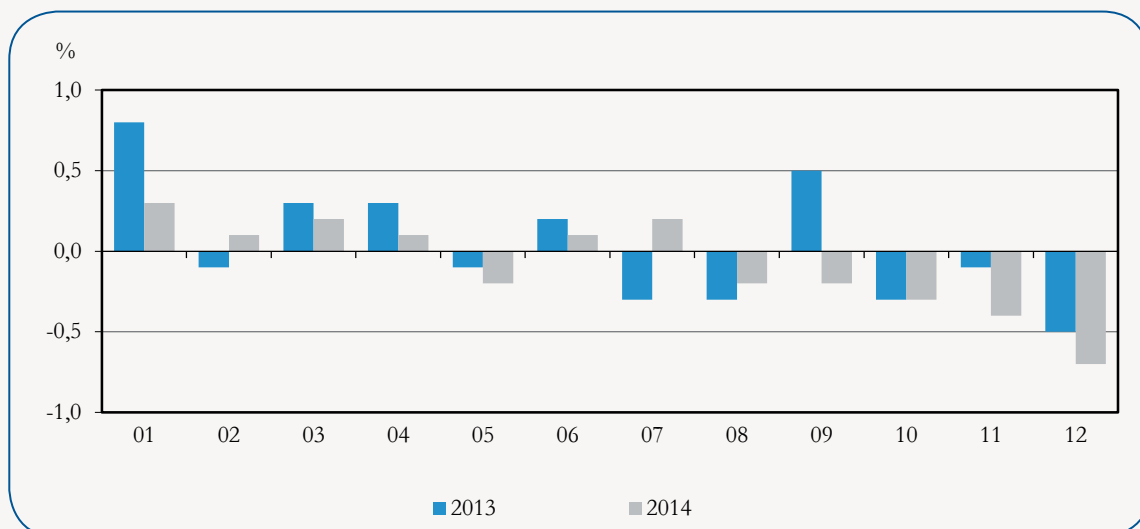
Az elmúlt évben a fogyasztói árak alakulásában továbbra is meghatározó szerepe volt a hatósági, kormányzati árintézkedéseknek. Ezen belül 2014-ben az újabb rezsicsökkentésnek, valamint a pénzforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozásoknak volt jelentős hatása a fogyasztói árakra. A piaci folyamatok – például az olajárak világgpiaci alakulása, a forint árfolyama és a mezőgazdasági eredmények – is befolyásolták az árak alakulását. Emellett a 2013-ban lezajlott hatósági és kormányzati árintézkedések hatásának (az ún. bázishatásnak) megszűnése szintén jelentős befolyással bírt a 2014. évi fogyasztóiár-indexre.

Az árindexek egyhavi változása

Az egyhavi átlagos fogyasztóiár-változás 2014-ben is **januárban** volt a legmagasabb (0,3%), meghatározóan az élelmiszerek és a szeszes italok, dohányárak áremelésének a következményeként. A januári adatot némileg tompították a karácsonyt követő ruházatkodási cikkek kiárusítása miatti árleszállítások, valamint a járműüzemanyagok árának kismértékű mérséklődése.

4. ábra

A fogyasztói árak változása havonta
(az előző év azonos időszakához képest)

Az ezt követő hónapokban, szeptemberig a fogyasztói árak kismértékben, 0,1, illetve 0,2%-kal változtak egy hónap alatt. Ezen belül azonban az egyes fogyasztási főcsoportokban gyakori volt az átlagnál nagyobb árváltozás.

Februárban tovább csökkentek a ruházatkodási cikkek árai (1,2%) az ilyenkor szokásos tél végi akciók miatt, azonban a fogyasztói kosárban képviselt alacsony súlyaránya miatt nem tudta érzékelhetően befolyásolni az egyhavi átlagos árnövekedést. Emellett a szolgáltatásokért is kevesebbet kellett fizetni, mivel életbe lépett a pénzügyi rezsicsökkentésről szóló jogszabály a díjmentes készpénzfelvételről, amelynek hatására a pénzügyi szolgáltatások⁴⁾ ára egy hónap alatt jelentősen, 8,7%-kal csökkent. Mindezt ellensúlyozta a járműüzemanyagok 1,5%-os drágulása, így februárban kismértékben emelkedtek a fogyasztói árak – egy hónap alatt 0,1%-kal.

⁴⁾ A pénzügyi szolgáltatások a fogyasztóiár-index hazai csoportosításában az ún. **fel nem sorolt szolgáltatások** csoportjában találhatóak, más nem pénzügyi jellegű tételekkel egyetemben (pl. temetés, biztosítás, igazgatási díjak stb.). A pénzügyi szolgáltatásokat érintő árváltozások hatását a fogyasztás rendeltetés szerinti csoportosításon (COICOP) belüli ún. **máshova nem sorolt pénzügyi szolgáltatások** csoport tükrözi a legjobban, amiben a banki pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő tételek találhatóak.

Áprilisban a legnagyobb mértékben a ruházkodási cikkek drágultak (2,3%), az ilyenkor szokásos szezonális változásoknak megfelelően. Hatályba lépett az újabb intézkedés a vezetékes gáz árának csökkentéséről, ennek hatására a háztartási energia ára áprilisban 0,3%-kal mérséklődött, az alaplíjak változásából adódóan. A használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek díjának csökkentése miatt⁵⁾ **májusban** 2,5%-kal kellett kevesebbet fizetni a háztartási energiáért, így ennek hatására egy hónap alatt a fogyasztói árak átlagosan 0,2%-kal csökkentek.

Júniusban és júliusban – az előző évekhez hasonlóan – a legnagyobb mértékben a szolgáltatások (0,4, majd 0,9%-kal), valamint az egyéb cikkek (0,4, majd 0,7%-kal) drágultak, meghatározóan az üdülési szolgáltatások és a járműüzemanyagok átlag feletti áremelkedése miatt. Ezt ellensúlyozta az idényáras élelmiszerek, azaz a burgonya, a friss zöldség és a gyümölcs árának a nyári hónapokra jellemző folyamatos csökkenése, amelynek révén az élelmiszerárak júniusban átlagosan 0,2, júliusban 0,6%-kal mérséklődtek. Így összességében az előző hónaphoz viszonyítva kismértékben emelkedtek az árak: júniusban 0,1, júliusban 0,2%-kal.

Augusztusban szintén kevesebbet kellett fizetni az idényáras élelmiszerekért (6,8%). A nyári kiadások következtében jelentősen, 1,4%-kal mérséklődött a ruházkodási cikkek ára is, a járműüzemanyagok árcsökkenése miatt pedig az egyéb cikkek 0,8%-kal kerültek kevesebbe. Ennek hatására augusztusban összességében szintén árcsökkenés történt (0,2%).

Az ezt követő hónapokban, hónapról hónapra egyre nagyobb mértékben csökkentek az árak. **Szeptemberben** a szolgáltatások 0,8%-os, ezen belül az üdülési szolgáltatások ilyenkor szokásos nagyobb mértékű (6,8%-os) árcsökkenése, valamint a tartós fogyasztási cikkek árának 0,3%-os mérséklődése volt meghatározó.

Szeptemberben hatályba lépett az újabb kormányzati árszabályozás, amelynek hatására az elektromos energiáért⁶⁾ átlagosan 0,2%-kal kellett kevesebbet fizetni az alaplíjak mérséklődésének köszönhetően. Ezt ellensúlyozta a tűzifa jelentős, 2,7%-os drágulása, így összességében a háztartási energiahordozókért 0,1%-kal kellett többet fizetni.

Októberben újabb rezsicsökkentő intézkedés lépett hatályba a távfűtés⁷⁾ díjainak mérsékléséről. Az elektromos energia használati díjának, azaz a fogyasztástól függő tételek díjának csökkentésével, valamint a távfűtés alaplíjának mérséklése miatt októberben átlagosan 2,3%-kal csökkent a háztartási energia ára. Hasonló mértékben esett vissza a járműüzemanyagok ára (2,4%), így e két tényező együttes hatásaként a fogyasztói árak októberben 0,3%-kal csökkentek. Bár a szezonváltás miatt a ruházkodási cikkek erőteljesebben drágultak (1,7%), ez a fogyasztásban képviselt alacsony súlyaránya miatt nem volt képes érzékelhetően befolyásolni az árak alakulását.

Novemberben a fogyasztói árak 0,4, majd decemberben ennél is jelentősebben, 0,7%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz viszonyítva. Ez meghatározóan két termékkör árváltozásának tudható be. A járműüzemanyagok novemberi 4,6%-os árcsökkenését decemberben újabb, 5,9%-os mértékű követte. A fogyasztásban szintén nagyobb súlyt képviselő élelmiszerekért is kevesebbet kellett fizetni, a karácsonyi akciók hatására az árcsökkenés **decemberben** elérte a 0,7%-ot.

Az árindex 12 havi és éves változása

Az árváltozás tizenkét havi üteme 2013 ősze óta folyamatosan lassult, a szeptemberi 1,4%-ról 2013. decemberben 0,4%-ra. 2014. januárban tovább folytatódott a lassulás, ami meghatározóan a bázishatások következménye. A pénzügyi tranzakciós illeték 2013. januári bevezetése, illetve a dohányárak jövedékiadó-emelésének (ami a 2013. eleji árakban jelent meg) hatásának megszűnése nagyobb visszaesést okozott az inflációban, így az 2014. **januárban** 0,0%-ra apadt. (Legutóbb 1970 márciusában alakult hasonlóan az árindex.) **Februárra** enyhe gyorsulás ment végbe, a fogyasztói árak egy év alatt 0,1%-kal emelkedtek,

⁵⁾ A vezetékes gáz árának áprilisi 6,5%-os árcsökkentése a májusi árindexben jelent meg teljes egészében. Ennek oka, hogy a fogyasztóiár-statisztika eddigi módszertani gyakorlatának megfelelően az árváltozás akkor jelenik meg az árindexben, amikor a fogyasztóknak az új árat tartalmazó számlát ki kell egyenlíteni.

⁶⁾ Az elektromos energia árának szeptemberi 5,7%-os árcsökkentése az októberi árindexben jelent meg teljes egészében.

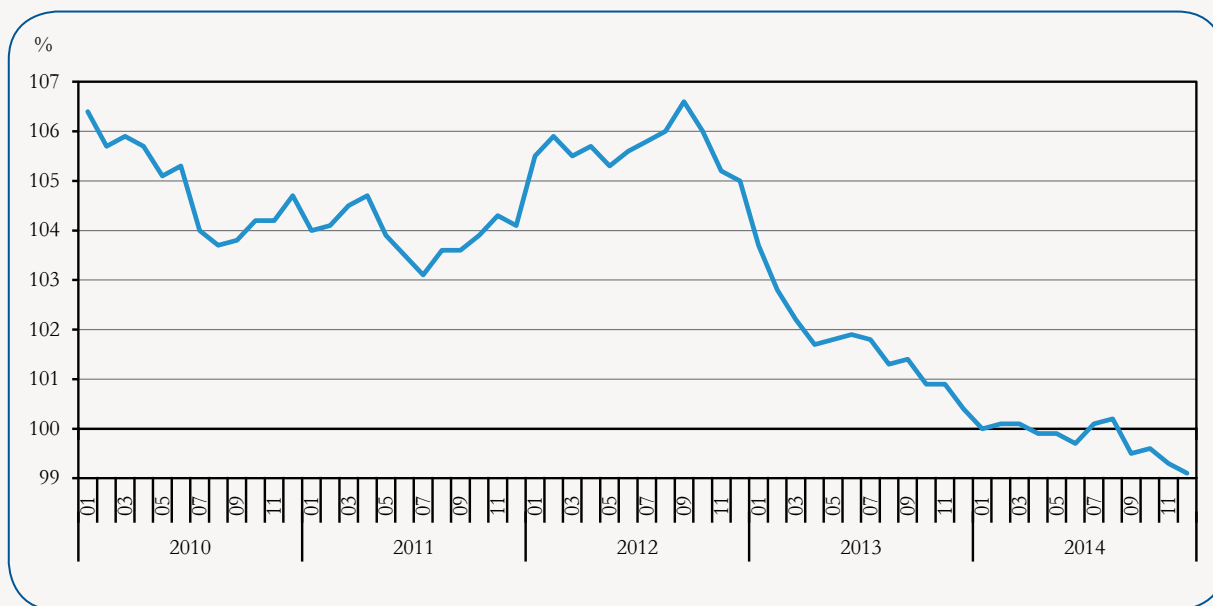
⁷⁾ A távfűtés árának októberi 3,3%-os árcsökkentése az októberi, a novemberi és decemberi árindexekben jelent meg teljes egészében.

amiben szintén a bázishatások szerepe volt meghatározó. A szeszes italok, dohányárak 2013. évi jövedékiadó-emelésének, valamint a pénzügyi tranzakciós illeték bevezetésének hatása kiesett a bázisból, fékezve az inflációt, ugyanakkor a vezetékes gáz, az elektromos energia és a távfűtés árának 2013. eleji nagy árcsökkenése, ami most már nem érezte hatását, a fogyasztásban képviselt súlyánál fogva végül felfelé húzta a februári inflációt.

Áprilisban negatívba fordult a tizenkét havi árváltozás (-0,1%), erre 46 éve nem volt példa. Ez részben a vezetékes gáz árának csökkentésével, illetve bázishatásokkal magyarázható, ami az élelmiszerek, valamint a ruházatkódási cikkek árának a 2013 hasonló időszakánál visszafogottabb emelésében mutatkozott meg. A fogyasztói árak **májusban** (0,1%-kal) és **júniusban** (0,3%-kal) is kismértékben csökkentek egy év alatt, azonban **júliusban** ismét 0,1%-kal drágultak. Ennek oka, hogy a szolgáltatások ára erőteljesebben emelkedett, mint 2013. júliusban, amiben szerepet játszott az is, hogy a kéményseprés és a szennyvízszippantás 2013. júliusi árcsökkenésének hatása kiesett. A palackos gáz 2013. júliusi árcsökkenésének hatása is megszűnt, felfelé húzva a fogyasztóiár-indexet. A bázishatások **augusztusban** is érvényesültek, mivel akkorra szintén megszűnt a 2013. évi víz-, csatorna- és szemétszállítási díjak mérséklésének hatása, így a szolgáltatások tizenkét havi ütemének lendületes gyorsulása felfelé húzta az augusztusi inflációt (0,2%).

5. ábra

A fogyasztóiár-index alakulása
(előző év azonos hó = 100)

Szeptemberben ismét negatív előjelű lett a tizenkét havi árváltozás (-0,5%), amiben ismét a bázishatások játszották a főszerepet. A dohányárak 2013. júliusban megemelt árérése, valamint a 2013. augusztusban megemelt pénzügyi tranzakciós illeték hatása egyaránt megszűnt.

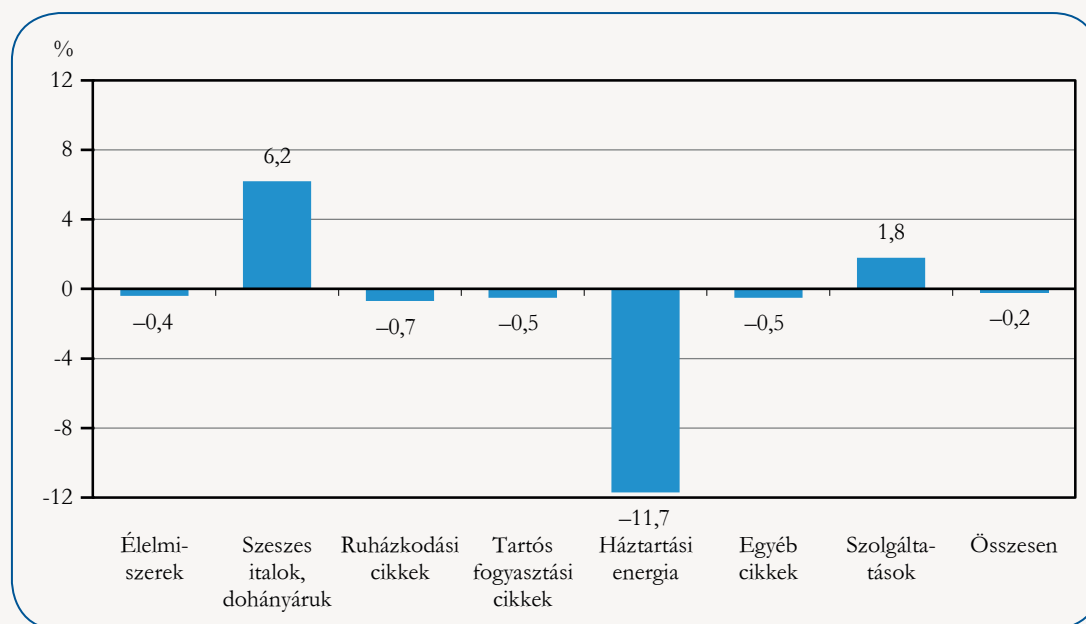
Az utolsó negyedévben tovább folytatódott az árcsökkenési tendencia, döntően az év közben végrehajtott további rezsicsökkentő intézkedések (elektromos energia, távfűtés), valamint a járműüzemanyagok folyamatos árcsökkenése révén. Ennek hatására a háztartási energiahordozókért **decemberben** 5,4, az egyéb cikkekért 4,1%-kal kellett kevesebbet fizetni az előző év decemberéhez képest. A fogyasztói árak összességében decemberben 0,9%-kal csökkentek egy év alatt.

Fontos megjegyezni, hogy bár éves szinten mérséklődtek a fogyasztói árak, ez még nem tekinthető deflációnak, mivel a termékek és szolgáltatások csak egy meghatározott körét érinti, valamint rövid időtávra vonatkozik. Ezt támasztja alá a maginfláció is, amely bár lassuló tendenciát mutat, 2014. decemberben még mindig áremelkedést jelzett.

2014-ben a fogyasztói árak átlagosan 0,2%-kal csökkentek az előző évhez képest. Az éves átlagos fogyasztóiár-változás a korábbi évekhez hasonlóan a termék- és szolgáltatáscsoportok árváltozásának jelentős szóródásával alakult ki. A szeszes italok, dohányárúk, valamint a szolgáltatások drágultak, azonban a 2013. évinél kisebb mértékben. Az élelmiszerek és az egyéb cikkek esetében árcsökkenésbe fordult a korábbi években mért növekedés. A tartós fogyasztási cikkek, a ruházkodási cikkek és a háztartási energia esetében 2014-ben tovább mérséklődtek az árak egy év alatt.

6. ábra

A fogyasztói árak változása a termékek és szolgáltatások főbb csoportjaiban, 2014
(az előző évhez képest)

2014-ben szintén a **szeszes italok, dohányárúk** drágultak a legnagyobb mértékben (6,2%), amiben még mindig éreztette hatását a dohánytermékek árrésének korábbi megemelése. Az előző évinél kisebb mértékben, 1,8%-kal emelkedtek a **szolgáltatások** árai, ezen belül átlag felett nőtt a pénzügyi szolgáltatások (7,7%), a posta (5,7%), valamint a kulturális és szabadidő-szolgáltatások (2,6%) ára. A lakással összefüggő szolgáltatásokon belül még mindig éreztette hatását a 2013. évi rezsicsökkentés: a személyszállításért 8,7, a víz- és a csatornadíjért 6,5%-kal kellett kevesebbet fizetni az egy évvel korábbihoz képest.

Az **élelmiszerek** ára átlagosan 0,4%-kal csökkent, ilyen legutóbb 1968-ban történt. Ezen belül a cukor (16%), a liszt és a burgonya (14%), a tojás (3,4%) és a kenyér (2,2%) fogyasztói ára mérséklődött. Drágult viszont egy év alatt a sajt (6,6%), a tej (6,5%), a munkahelyi étkezés (2,4%), valamint az iskolai és óvodai, bölcsődei étkezés (2,2, illetve 1,9%-kal).

Az **egyéb cikkek**, azaz a lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos cikkek, gyógyszerek, járműüzemanyagok, illetve kulturális cikkek esetében szintén csökkentek az árak, éves átlagban 0,5%-kal, ami ugyancsak 1968-ban volt utoljára megfigyelhető. Ezen belül a két legnagyobb súlyarányt képviselő csoportban, a járműüzemanyagok esetében 2,2%-kal kevesebbet, a gyógyszerek, gyógyárúk esetében 1,9%-kal többet kellett fizetni. A gyenge forintárfolyam, az import termékek drágulása révén a **tartós fogyasztási cikkek** körében érezteti leginkább hatását. Az ebbe a főcsoportba tartozó termékek ára átlagosan 0,5%-kal, a korábbi években mértnél jóval kisebb mértékben csökkent egy év alatt.

A **ruházkodási cikkek** ára 2014-ben tovább mérséklődött, 0,7%-kal kellett kevesebbet fizetni értük, mint egy évvel korábban.

A legnagyobb mértékben a **háztartási energiahordozók** ára csökkent egy év alatt, alapvetően a vezetékes gáz, az elektromos energia és a távfűtés esetében 2014-ben életbe lépett újabb rezsicsökkentő árintézkedések nyomán. Emellett befolyásolta még az éves árváltozást a 2013. évi hatósági árintézkedések áthúzódó hatása is. Egy év alatt átlagosan 12%-kal kellett kevesebbet fizetni a háztartási energiahordozókért, ezen belül azonban a tűzifa 2,6, a szén 1,9%-kal drágult.

A szeszes italok, dohányárak és szolgáltatások éves átlagos áremelkedése összességében 1,1 százalékponttal emelte a teljes fogyasztóiár-indexet, miközben a háztartási energia jelentős árcsökkenése 1,1 százalékponttal mérsékelte azt. Így az éves átlagos 0,2%-os árcsökkenés ezek eredőjének, illetve a többi főcsoport esetében bekövetkezett mérséklődés, ezen belül is a fogyasztásban képviselt nagyobb súlyánál fogva döntően az élelmiszerek, kisebb részben az egyéb cikkek árcsökkenésének az eredménye.

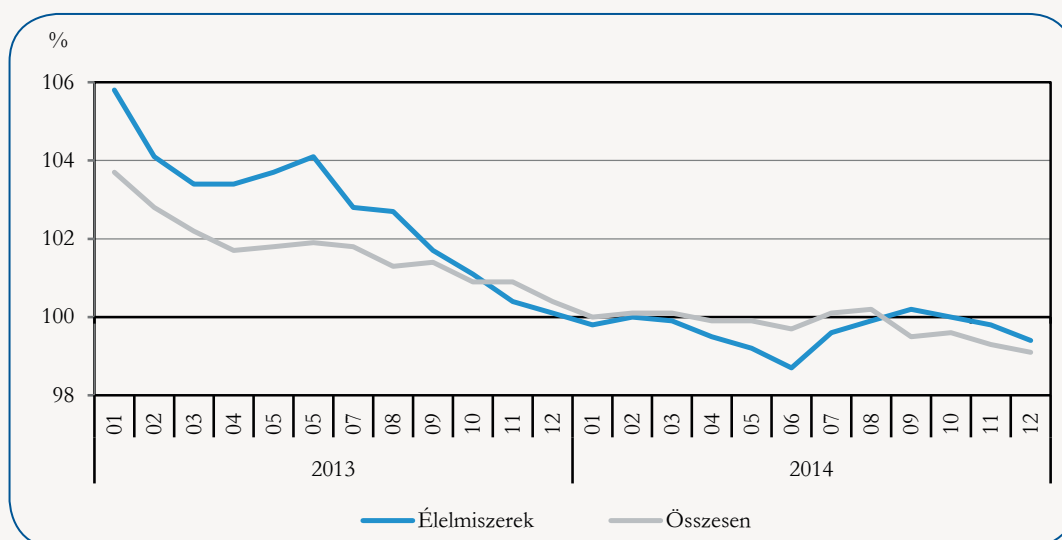
3. Néhány kiemelt fogyasztási csoport árainak alakulása

Az élelmiszerek fogyasztói árának alakulása

A fogyasztói kosárban az élelmiszerek súlya igen jelentős, közel egynegyede a kosárnak, így árváltozása jelentősen befolyásolja a fogyasztóiár-index alakulását. 2014-ben átlagosan 0,4%-kal kellett kevesebbet fizetni az élelmiszerekért, hatása a teljes fogyasztóiár-indexre $-0,1$ százalékpont volt. Az élelmiszereket az elmúlt 45 évben folyamatos drágulás jellemezte, legutóbb 1968-ban csökkentek az árak egy év alatt, akkor 0,5%-kal. Az élelmiszerárak tavalyi mérséklődésének hátterében részben a gyenge fogyasztói kereslet, részben a mezőgazdasági árak alakulása állt. 2014-ben a mezőgazdasági termelői árak 6,1%-kal csökkentek 2013-hoz viszonyítva, ezen belül a növényi termékek ára 9,2, az élő állatok és állati termékeké 1,1%-kal mérséklődött. A gabonafélék ára 8,9, az ipari növényeké 7,6, a burgonyáé 23%-kal elmaradt a 2013. évitől. A zöldségfélék ára 2,3, a gyümölcsféléké 18%-kal csökkent.

7. ábra

Az élelmiszerek fogyasztóiár-indexének alakulása
(előző év azonos hó=100)

3. tábla

Egyes élelmiszerek éves, országos fogyasztói átlagára

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014
Sertéscomb, csont és csülök nélkül, kg	1 110	1 150	1 280	1 350	1 350
Gépsonka, kg	1 920	1 940	2 060	2 210	2 160
Párizsi, kg	1 030	1 080	1 200	1 260	1 280
Tojás, darab	32	31	42	38	36
Pasztőrözött tej, 2,8%, liter	201	226	231	234	249
Sajt, trappista, kg	1 400	1 540	1 570	1 690	1 800
Napraforgó-étolaj, liter	405	490	495	496	431
Liszt, finomliszt, kg	122	172	165	167	140
Kenyér, fehér, kg	244	281	286	282	271
Zsemle, 1 db	19	22	22	21	19
Kristálycukor, kg	192	300	300	275	222
Burgonya, késői, kg	140	161	108	173	147
Alma, kg	205	271	268	272	236
Narancs, kg	348	353	367	377	365

Az élelmiszerek **éves átlagos** 0,4%-os árcsökkenése az élelmiszer-ipari termékek igen jelentős szóródásával alakult ki. 2014-ben az átlaghoz képest nagyobb mértékben csökkent a cukor (16%), a liszt és a burgonya (14%), a tojás (3,4%), valamint a kenyér (2,2%) fogyasztói ára. Drágult viszont egy év alatt a sajt (6,6%), a tej (6,5%), a munkahelyi étkezés (2,4%), és az iskolai és óvodai, bölcsődei étkezés (2,2, illetve 1,9%-kal).

A háztartási energiaárak alakulása

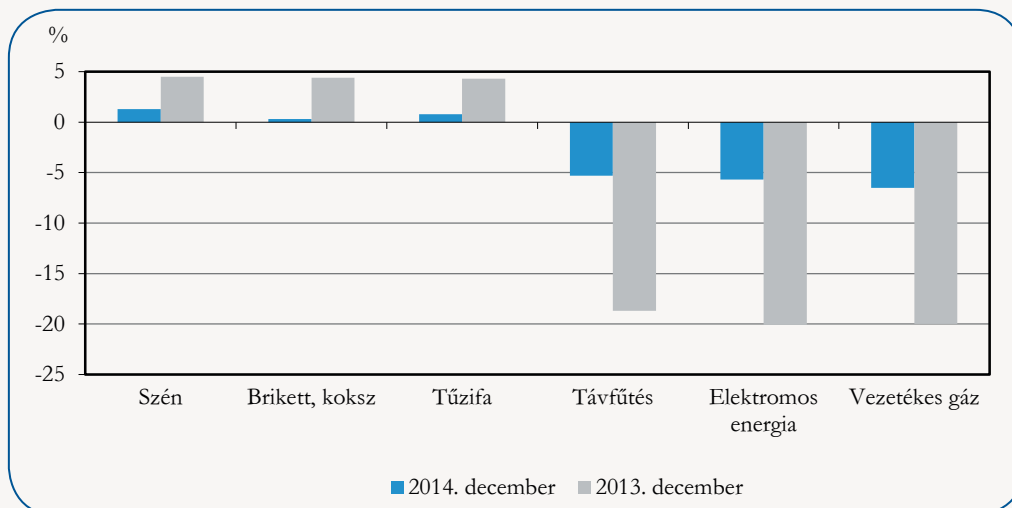
Az elmúlt évben a fogyasztói árak és ezen belül a háztartási energiahordozók árának alakulásában meghatározó szerepe volt a kormányzati intézkedéseknek.

Az **áprilisban** hatályba lépett, kizárólag a lakossági kört érintő rezsicsökkentés hatására a háztartási energia ára az előző hónaphoz képest átlagosan 0,3%-kal mérséklődött, ezen belül a vezetékes gázé 0,7%-kal. A rezsicsökkentés ebben a hónapban még csak az alapidíjak mérséklődésében jelentkezett, így az intézkedés a következő hónapban is éreztette hatását a használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek mérséklődése miatt. Májusban így a háztartási energia ára jelentősen csökkent (2,5%), ennek következtében a 6,5%-os árcsökkenés májusban jelent meg teljesen a vezetékes gáz árában.

Szeptemberben hatályba lépett az újabb rezsicsökkentő intézkedés, ami ezúttal az elektromos energia árát érintette. Az alapidíjak mérséklése miatt ebben hónapban még csak 0,2%-kal kellett kevesebbet fizetni, ezzel párhuzamosan azonban nagymértékben, 2,7%-kal drágult a tűzifa egy hónap alatt, így összességében a háztartási energiahordozók körében 0,1%-os áremelkedés történt. **Októberben** a használati díjak, azaz a fogyasztástól függő tételek díjában is érvényesült rezsicsökkentés, így az 5,7%-os díjmérséklés teljes egészében megjelent az elektromos energia árában. Októberben lépett hatályba a távfűtés árához kapcsolódó újabb rezsicsökkentés is. Mivel a távfűtés esetében az alapidíjak súlya jelentős, ez nagyobb mértékű, 2,5%-os árcsökkenést eredményezett a távfűtés árában. Mindezt azonban ellensúlyozta a szén és a brikett, kokszt drágulása. Így októberben átlagosan 2,3%-kal kellett kevesebbet fizetni a háztartási energiahordozókért. A távfűtés esetében a teljes díjcsökkentés a 2014. decemberi fogyasztóiár-indexben jelent meg, a számlázás időbeli eltolódása miatt.

8. ábra

A fogyasztói árak változása a háztartási energia csoportjában
(előző év azonos hó =100)

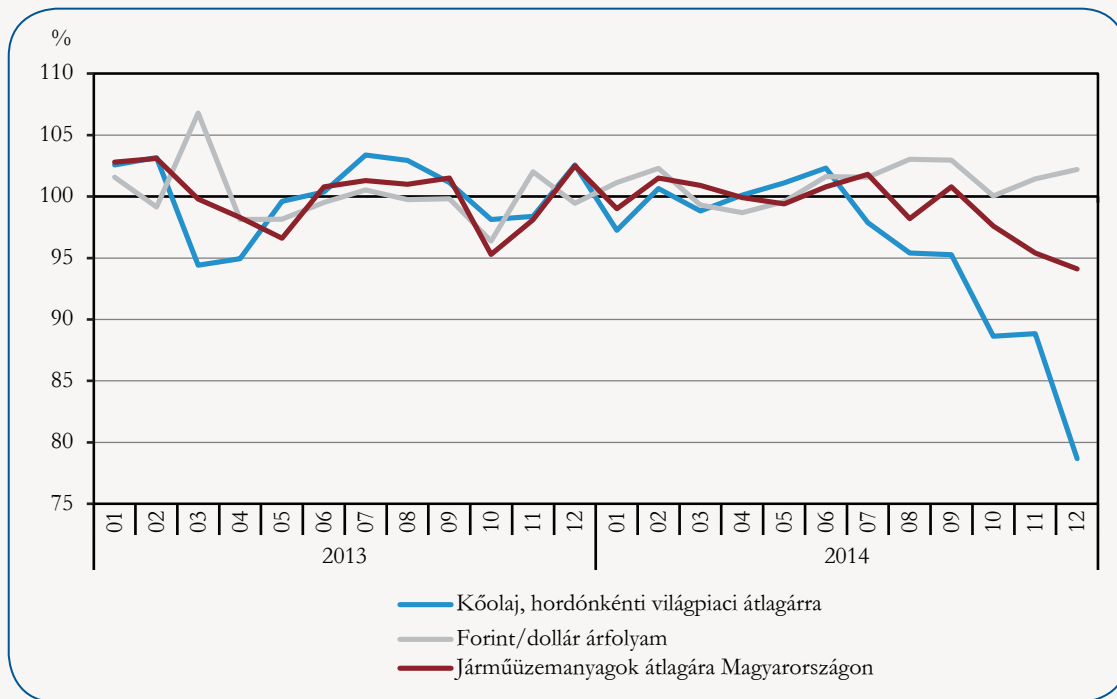
Ezen intézkedések hatására **éves szinten** a háztartási energia ára 12%-kal kisebb lett az előző évhez viszonyítva. Bár a csökkenés nagyobb mértékű a 2013. évinél, a 2014. évi árindexben még érezhető a 2013. évi többszöri, a tavalyinál nagyobb mértékű rezsicsökkentő intézkedések áthúzódó hatása. A vezetékes gázért 15, az elektromos energiáért 12, a távfűtésért 11%-kal kellett kevesebbet fizetni. Ugyanakkor a tűzifa 2,6, a szén 1,9%-kal drágult.

A járműüzemanyagok fogyasztói árának alakulása

A járműüzemanyagok árát alapvetően az olaj világpiaci árának alakulása befolyásolja, de a forint/dollár árfolyam ingadozása szintén éreztette hatását.

9. ábra

A kőolaj világpiaci árának, a forint dollárhoz viszonyított árfolyamának és a járműüzemanyagok hazai fogyasztói árának alakulása
(előző hó = 100)

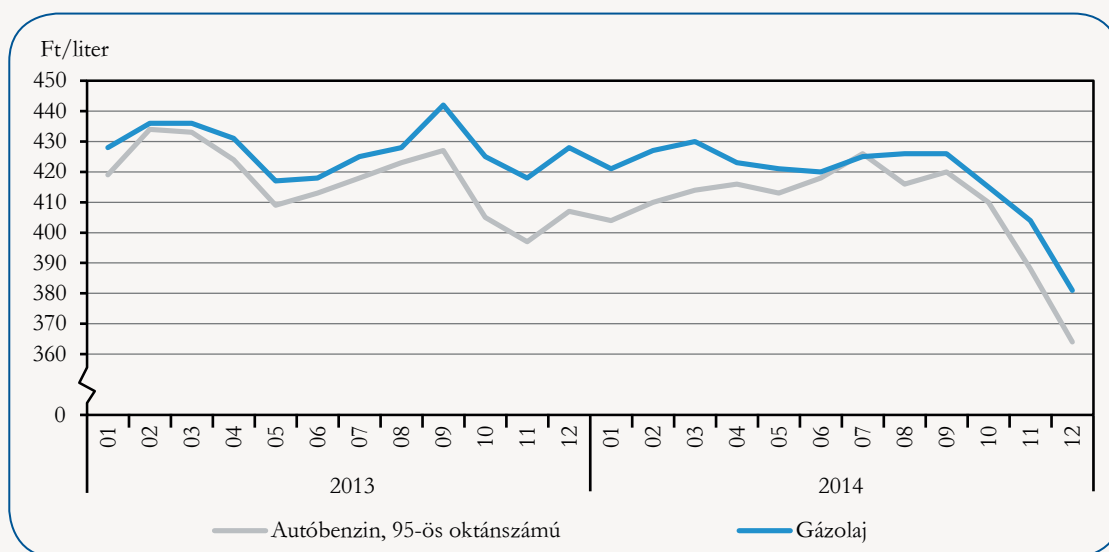

Forrás: OPEC, MNB, KSH

A járműüzemanyagok árának jelentős részét kitevő jövedéki adó mértéke 2014-ben sem változott, az áfakulcs is változatlan maradt, így ezen tényezők nem befolyásolták az üzemanyagok árát.

10. ábra

A járműüzemanyagok fogyasztói árának alakulása

A járműüzemanyag-árak 2014 elején növekvő tendenciát mutattak, elsősorban az olajárak emelkedése miatt.⁸⁾ Az év folyamán az országos fogyasztói átlagárakat tekintve a 95-ös oktánszámú autóbenzin literéért júliusban kellett a legtöbbet fizetni (426 forintot). A gázolaj litere márciusban volt a legdrágább (430 forint). Az év hátralevő hónapjaiban az olajárak meredek zuhanása miatt az üzemanyagok ára is jelentősen mérséklődött, mialatt az árcsökkenést mérsékelte a forint/dollár árfolyam romlása. 2014. decemberben a 95-ös oktánszámú autóbenzin literéért 364, a gázolajért 381 forintot kellett fizetni. Legutóbb 2011-ben alakultak hasonlóan az üzemanyagok árai.

⁸⁾ A fogyasztóiár-összeírásban szereplő termékek és reprezentánsok ármegfigyelése minden hónap 1–20. a között történik, így az ezt követően bejelentett üzemanyagár-változások a következő havi adatban jelennek meg.

4. A lakosság egyes csoportjai árindexének alakulása

Az árváltozások hatása másként érvényesül az egyes társadalmi rétegek esetében, tekintve, hogy fogyasztási szerkezetük, amit a fogyasztóiár-index számításán belül a súlyarányok tükröznek, eltér az országos lakossági átlagtól.

4. tábla

A fogyasztóiár-index alakulása a lakosság egyes csoportjai esetében, 2014

(előző év = 100,0)

(%)

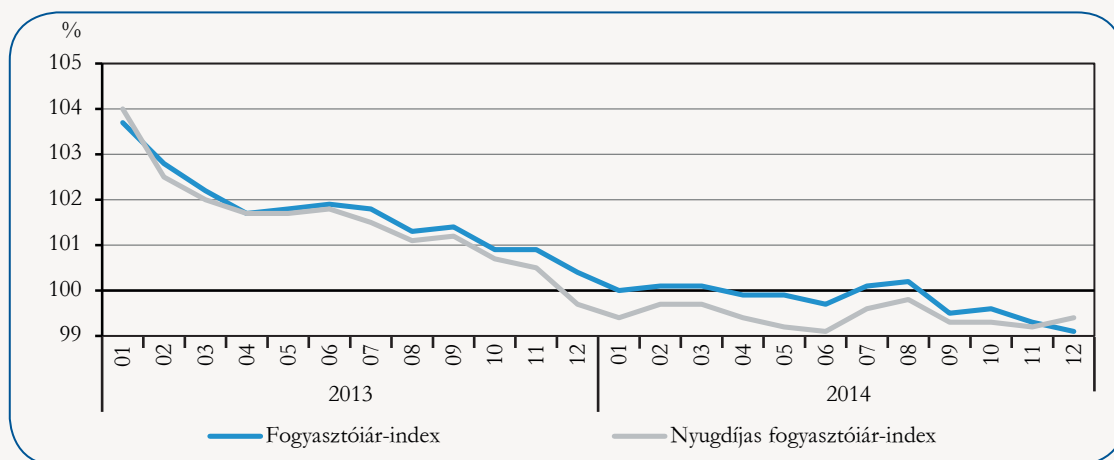
Megnevezés	Aktív	3 és annál több gyerekes	Nyugdíjas	Alacsony	Közepes	Magas	Lakosság összesen
	háztartások			jövedelmű háztartások			
Élelmiszerek	99,8	99,6	99,4	99,2	99,5	100,2	99,6
Szeszes italok, dohányárúk	106,2	109,0	104,9	110,9	106,8	103,0	106,2
Ruházkodási cikkek	99,3	99,3	99,4	99,4	99,4	99,3	99,3
Tartós fogyasztási cikkek	99,5	99,9	99,8	100,1	99,8	99,2	99,5
Háztartási energia	88,2	88,6	88,2	89,1	88,4	87,6	88,3
Egyéb cikkek	99,2	99,2	100,3	99,5	99,5	99,3	99,5
Szolgáltatások	101,9	101,8	101,8	101,3	101,8	102,2	101,8
Összesen	99,9	99,9	99,4	100,2	99,7	100,0	99,8

A fogyasztói kosárban a jövedelmekhez mérten igen jelentős az élelmiszerek és a háztartási energiahordozók súlya. A társadalmi rétegek közül e két termékcsoport súlya a nyugdíjas háztartások esetében megközelítőleg 37%, az alacsony jövedelmű háztartásoknál mintegy 40%, azaz magasabb, mint a lakosság egészének esetében (33%). A nagyobb súlyarány miatt a 2014. évi újabb rezsicsökkentő intézkedések, valamint a csökkenő élelmiszerárak hatása erőteljesebben húzta lefelé a fogyasztóiár-indexüket. Alapvetően ez az oka annak, hogy 2014-ben a nyugdíjasok körében az éves átlagos fogyasztóiár-csökkenés nagyobb volt, mint a lakosság egészénél, illetve az év folyamán a két mutató közötti, korábbi éveknél nagyobb eltérése is jól látható volt. 2014-ben a fogyasztói árak a nyugdíjas háztartásoknál 0,6, a lakosság egészénél 0,2%-kal csökkentek az előző évhez képest.

11. ábra

A fogyasztóiár-index és a nyugdíjas fogyasztóiár-index alakulása

(előző év azonos hó = 100)

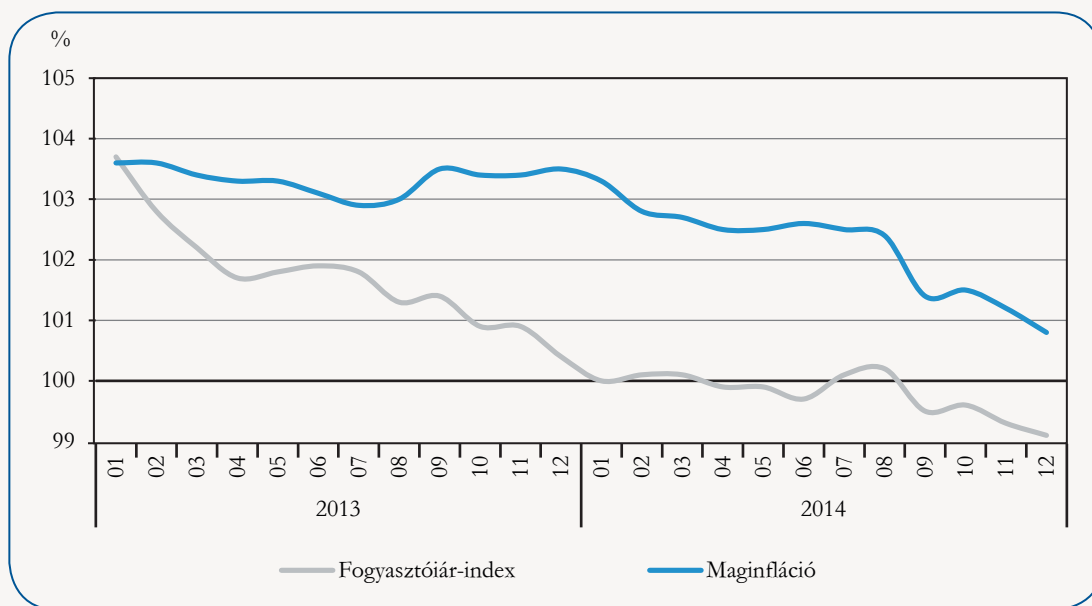
2014-ben csak az alacsony jövedelmű háztartások esetében emelkedtek a fogyasztói árak (0,2%-kal), ugyanis e háztartások nagyobb arányban fűtik házaikat egyéb fűtőanyaggal (fával, illetve szénnel), amelyek fogyasztói ára 2,6, illetve 1,9%-kal emelkedett. Ezen kívül esetükben a szeszes italok, dohányárúk árának jelentős emelkedése – a fogyasztási szerkezetükben képviselt magasabb arányuk miatt – nagyobb mértékben érintette őket.

5. A maginfláció alakulása

Az alapdrágulás, azaz maginfláció⁹⁾ (szezonálisan kiigazított) tizenkét havi növekedési üteme 2013-ban folyamatosan a fogyasztóiár-index felett maradt. 2014-ben a hatósági árakat érintő intézkedések jelentősen befolyásolták a fogyasztóiár-index alakulását, ezt tükrözi a maginflációs mutató is. Ezen ún. egyszeri intézkedések kiszűrésével az éves átlagos árnövekedési ütem – a 2013. évi 3,3%-ról – 2% közelébe lassult. 2014-ben a szezonálisan kiigazított maginfláció éves átlagban 2,2% volt, 2,4 százalékponttal magasabb a fogyasztóiár-index szintjénél. Mértéke az év folyamán – hasonlóan a fogyasztóiár-indexhez – folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, a januári 3,4%-ról decemberre 0,9%-ra mérséklődött.

12. ábra

A fogyasztóiár-index és a szezonálisan kiigazított maginfláció alakulása
(előző év azonos hó = 100)

A két mutató közötti eltérés több tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a rezsicsökkentő árintézkedések nyomán a háztartási energiahordozók ára nagymértékben visszaesett, ez azonban a maginflációra nem gyakorolt hatást. A járműüzemanyagok körében bekövetkezett árváltozások, amelyek a fogyasztóiár-indexet jelentősen befolyásolják, szintén nem érvényesülnek a maginflációs mutatóban. A maginfláció magasabb szintjéhez ugyanakkor hozzájárultak a megemelt árres miatt dráguló dohányárak.

A maginflációs mutató jól mutatja, hogy hazánkban továbbra sincs defláció, hiszen a mutató értéke még mindig pozitív tartományban mozog.

⁹⁾ A maginflációs mutató célja, hogy a fogyasztóiár-index átmeneti vagy nem piaci eredetű árhatásokról való megtisztításával (például: időjárás, hatósági intézkedés stb.) feltárja az infláció ún. kemény magjának, az alapinflációnak az alakulását. Ennek megfelelően a fogyasztóiár-indexből elhagyjuk a nem feldolgozott élelmiszereket (például: friss zöldség, gyümölcs), a járműüzemanyagokat, a teljes háztartási energia főcsoportot és a hatósági árú termékeket, szolgáltatásokat. A maginfláció lefedettsége 2014-ben megközelítőleg 66%-os volt.

Jelmagyarázat:

- + = előzetes adat
- .. = az adat nem ismeretes
- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő

Táblák:

[Éves adatok \(Stadat\)](#)

[Évközi adatok \(Stadat\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu